

- III. Tiltale for Tyveri. Sagen varer fra Kl. 9⁴⁵ til Kl. 10⁴⁰. Der afhøres 2 Vidner. Aktor og Forsvarer procederer. Sagen optages Kl. 10²⁵.
- IV. Tiltale for Lommetyveri. Sagen varer fra Kl. 10⁴⁵ til Kl. 12⁴⁰. 5 Vidner. Procedure. Sagen optaget Kl. 12²⁰.
- V. Tiltale for Underslag. Varer fra Kl. 12⁵⁵ til Kl. 1⁴⁵. 2 Vidner. Procedure. Optaget Kl. 1²³.
- VI. Tiltale for Løsgænger og Overtrædelse af Forsørgelsespligt overfor Hustru og Barn. Varer fra Kl. 10¹⁰ til Kl. 11³⁰. 5 Vidner. Procedure (ingen Forsvarer). Optaget 11¹⁵.
- VII. Tiltale mod A. for Bedrageri (Straffelovens § 270) og Overtrædelse af Lotteriloven; mod B. for Overtrædelse af Straffelovens § 372 (Udstedelse af usand skriftlig Bevidnelse) og Overtrædelse af Lotteriloven. Sagen begynder Kl. 9. Der afhøres 16 Vidner. $\frac{1}{2}$ Times Pause. Procedure (Aktor og 2 Forsvarere). Sagen optaget Kl. 3. Undtagelsesvis (Straffeprocelseslovens § 375) afsiges Dom først næste Dag Kl. 3.

I alle de Sager, jeg overværede, med Undtagelse af den sidstnævnte, blev Dom afsagt paa Stedet, idet Dommeren umiddelbart efter Raadslagningen dikterede Dommen til en Maskinskriverske, som med det samme maskinskrev Dommen (med fornødne Gennemslag), hvorefter Dommen blev underskrevet af Dommer og Domsmand og in extenso oplæst i Retten. Efter Domsafsigelsen blev domfældte af Dommeren indgaaende gjort bekendt med Anvendelsen af Retsmidler mod Dommen, og hvis han ikke paa Stedet vedtog Dommen, overleveredes der ham desuden en trykt „Meddelelse til domfelte“, indeholdende en udførlig Vejledning om, hvorledes han har at forholde sig med Hensyn til Begæring om Anke til Højesteret eller fornyet Behandling ved Lagmandsret.

Bevisførelsen var helt igennem umiddelbar, saa vidt ikke Omstændighederne udelukkede Bevisførelse for den dømmende Ret. Illustrerende var bl. a. Politilægens Afhøring i den under II. nævnte Sag. Bevisførelsen formede sig herefter omtrent, som den gør i *borgelige* Sager hos os. Tiltalte afhørtes af Dommeren; Vidnerne af resp. Aktor og Forsvarer. Den hele Forhandling bar Præg af Ro og Upartiskhed fra Domstolens Side. Mit personlige Indtryk er, at Domsmandenes Medvirkning bidrager til at give Behandlingen Værdighed og Naturlighed.

I flere af Sagerne overværede jeg efter velvillig Indbydelse Raadslagningen mellem Dommer og Domsmand, hvad der selvfølgelig var af særlig Interesse for mig. Den formede sig saaledes, at Dommeren udviklede sin Opfattelse af Skyldspørgsmaalet, hvorefter Domsmandene udtalte sig; man gik derefter over til at drøfte Strafadmaalingen paa samme Maade. I sin Forelæggelse behandlede Dommeren Spørgsmaalene paa lignende Maade, som det sker under Raadslagning i en kollegial Ret af faglærde Dommere. Alene ved den Tvang, som dette lægger paa Dommeren til at gøre mundtlig Rede for den Række af Betragtninger, der fører ham til det af ham antagne Resultat, har Domsmandsinstitutionen, saa vidt jeg kan skønne, sin ikke ringe Værdi. Men for øvrigt gav de Bemærkninger, der fremkom fra Domsmandenes Side, mig en gunstig Opfattelse af de paagældendes Evne og Villie til at fælde en rigtig Dom.

Paa et personligt Indtryk af nogle faa Retssagers Behandling kan man naturligvis ikke støtte nogen Bedømmelse af Institutionens Værdi. Ved Samtaler med en Række Dommere og Advokater har jeg imidlertid faaet den bestemte Opfattelse, at man gennemgaaende er særdeles tilfreds med Domsmandsinstitutionen. Kun een Dommer udtalte, at man højst kunde sige, at den ikke gør Skade; alle de andre, med hvem jeg har drøftet Spørgsmaalet, udtalte sig rosende, enkelte endog meget rosende, derom. En Dommer (hvis Virksomhed i Retten jeg tør betegne som fremragende dygtig) brugte endog det Udtryk, at Domsmandenes Medvirkning efter hans Erfaring er det mest værdifulde indenfor norsk Retspleje. Særlig indgaaende har jeg, som ovenfor antydet, drøftet Spørgsmaalet med de tre Dommere, der udgjorde Lagmandsretten i Sarpsborg, og som alle gennem mange Aar har samvirket med Domsmand i Straffesager. Deres Dom var ubetinget gunstig, idet de kun tog Forbehold overfor specielle Sager, hvor politiske Anskuelser eller andre Særmeninger undtagelsesvis kom til at øve deres Indflydelse paa Domsmandenes Standpunkt.

En gennemgaaende Erfaring synes det at være, at Domsmandene i Regelen er villige til at lade sig lede af Dommeren i Retsspørgsmaal, og at deres almindelige Livserfaring paa den anden Side er af megen Værdi for Dommeren ved Bevisbedømmelsen.